

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect ij. Essentia syllogismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

Disp. IV. Quæst. vnic. de Argumentatione. 65

Neque dicas, speciem impressam necessariò concurrere producendo ipsam cognitionem, non autem tantum illuminando intellectum: ergo præmissa conclusionem ipsam effectiue producant. Nego enim paritatem, quia species impressa, cum non cognoscantur, non possunt illuminare intellectum, nisi producendo ipsam cognitionem, ut alibi declarabitur. Quomodo autem tum antecessum consequens sit de essentia discursus, colligetur ex dicendis de syllogismo.

Conclusio quarta negatiua.
Dico quartò. Discursus non diuiditur in syllogismum, enthymema, inductionem & exemplum, tanquam in species distinctas; sed solus syllogismus est verus, & formalis discursus; enthymema, inductio, & exemplum non sunt discursus, & consequentia formales, nisi quatenus ex illis potest fieri syllogismus. Ita Hurtad. *disp. decima. Conimb. hic cap. primo, sect. secunda, art. tertio.*

Prima ratio.
Ratio est, quia tunc non est discursus, quando vnum non inferitur ex alio per consequentiam formalem: sed enthymema, inductio, & exemplum non inferunt vnum ex alio per consequentiam formalem, nisi ex illis fiat syllogismus, saltem virtualiter. Ergo non sunt discursus formales distincti à syllogismo. Probatur minor. Ut aliquid inferatur ex alio per consequentiam formalem, necesse est ut prædicatum, & subiectum vniantur prius cum aliquo tertio. Sed non vniuntur nisi in syllogismo: ergo in solo syllogismo est consequentia formalis, atque adeò verus discursus; in aliis autem argumentationibus non est consequentia formalis, quia non concludunt vi formæ; sed tantum materialis, quia concludunt tantum vi materiæ, nisi quatenus ex illis singularis potest fieri syllogismus, de quo multa nunc querenda sunt.

SECTIO II.

Essentia syllogismi.

Syllogismi definitio.
Certum est primò, benè definiri syllogismum, est Oratio, in qua quibusdam positis, aliud quid à positis necesse est coningere, eo quod hoc sint. Id est, oratio, in qua ex præmissis rectè dispositis infallibiliter conclusio inferri potest; cuius explanationem repete ex Pharo.

Materia eius remotà.
Certum est secundò, materiam remotam syllogismi esse tres terminos, qui ad omnem syllogismum necessariò requiruntur; maius extremum, minus extremum, & medium: materiam verò proximam esse tres propositiones, maiorem, minorem, & conclusionem; quia cum in syllogismo connexio prædicatum inter & subiectum inferatur ex vtriusque connexionem cum aliquo tertio, necesse est in syllogismo reperiri prædicatum & subiectum, quæ inter se connectantur; & medium, per quod connectantur: quod non potest fieri nisi in triplici propositione, quibus positis controuersum est, vtrum conclusio sit de essentia syllogismi: secundò vtrum sola: postremò, quomodo syllogismus sit simplex qualitas.

Conclusio materialiter sumpta est de essentia eius.
Dico primò. Conclusio est de essentia syllogismi, etiam materialiter sumpta. Contra Val-
lium quæst. secunda, capit. primo, & paucos alios, qui putant, solas præmissas esse de essentia syllogismi.

Ratio.
Ratio est, quia discurre est cognoscere connexionem prædicati & subiecti, propter connexionem
R. P. de Rhodes curf. Philosoph.

A nem eorum cum medio: sed hoc tam includit conclusionem, quam præmissas; quia ut cognoscatur huiusmodi connexio, debet in vna propositione medium iungi maiori extremo; in alia idem medium iungi minori extremo; & demum maius & minus extremum inter se iungi: ergo syllogismus tam essentialiter includit conclusionem, quam præmissas; imò magis, ut postea declarabitur. Confirmatur, quia possunt syllogismi specie distincti habere præmissas easdem, ut *Barbara*, & *Baraptilon*: ergo syllogismus includit essentialiter conclusionem.

B Obiicies primò. Effectus non est de essentia suæ causæ: sed conclusio est effectus syllogismi; syllogismus enim facit scire, id est facit conclusionem, quæ est actualis scientia: ergo conclusio non est essentialis syllogismo.

Eius solutio.
Respondeo, nego minorem, quia conclusio est effectus præmissarum, non autem effectus syllogismi, sed pars illius; idè quando dicitur, *Syllogismus facit scire*, distinguitur; facit scire formaliter, sicut albedo facit parietem album, concedo; facit efficienter, nego. Neque infest, Aristotelem primo priorum dicere syllogismum constare duabus propositionibus, & tribus terminis; nihil enim voluit aliud Aristoteles, quam ostendere conclusionem virtualiter in præmissis contineri, ex quibus infallibiliter sequitur.

C Obiicies secundò. Illud est tantum essentia syllogismi, quo solo variato, variatur essentia syllogismi: sed variatis solis præmissis variatur essentialiter syllogismus: ergo solæ præmissæ sunt essentia syllogismi.

Eius solutio.
Respondeo, nego minorem; primò enim æquè variatur syllogismus variata conclusione, ac variatis præmissis. Deinde benè notat Valques, conclusionem formalem necessariò variari, variatis præmissis, etiamsi non varietur materialiter.

Iudicium.
Dico secundò. Sola conclusio formalis, siue iudicium illatiuum est tota essentia syllogismi, est tota essentia syllogismi, prout syllogismus est tertia operatio; præmissæ autem non nisi connotatiue, & in obliquo sunt essentielles syllogismo.

Conclusio dupliciter sumpta.
Obserua, conclusionem sumi posse duobus modis. Primò materialiter, prout dicit solam connexionem prædicati & subiecti. Secundò formaliter, prout dicit connexionem prædicati, & subiecti propter connexionem vtriusque cum aliquo tertio. Conclusio materialiter sumpta neque connotat, ut vides; neque includit præmissas, neque ab illis dependet ut sic. Conclusio autem formalis dependet à præmissis, & illas connotat, imò fortassè includit, ut postea dicitur, & vocatur iudicium illatiuum, solèque explicari exemplo magnetis, qui vbi duas acus tetigit, illæ inter se connectuntur; ita vbi medium tetigit vtrumque extremum in præmissis, illa inter se connectuntur in conclusione; quam conclusionem formaliter sumptam contendo esse totam essentiam syllogismi in recto, præmissas autem non pertinere ad quidditatem syllogismi, nisi in obliquo.

Prima ratio.
Ratio autem est, quia in eo formaliter consistit essentia syllogismi, per quod syllogismus differt à prima & secunda operatione: sed per solam conclusionem formalem syllogismus differt à prima & secunda operatione, quia præmissæ & conclusio ipsa materialiter sumpta præscindendo à iudicio illatiuo sunt tantum enunciationes: ergo sola conclusio formalis est essentialis syllogismo.

F 3 Obiicies

Obiectio
prima.

Obiicies primò. In eo est ratio formalis syllogismi, quod est ratio formalis conclusionis: sed dispositio medij termini est causa & motuum assensus conclusionis: ergo dispositio medij termini, quæ in solis præmissis continetur, est ratio formalis syllogismi.

Eius solutio.

Respondeo distinguendo maiorem: Illud est ratio formalis syllogismi in recto, quod est motuum assensus conclusionis, nego; est ratio formalis syllogismi in obliquo, & connotatiue, concedo. Præterea dici posset, dispositionem medij termini, quatenus est in præmissis, non esse motuum assensus conclusionis, sed tantum quatenus est in conclusione, modo inferius explicando.

Obiectio
secunda.

Obiicies secundò. Illud est ratio formalis syllogismi, & tota eius essentia, per quod essentialiter inter se differunt syllogismi: sed per dispositionem medij termini differunt inter se syllogismi essentialiter; nam figura, per quas essentialiter differunt syllogismi, sunt diuersæ dispositiones medij termini: ergo per præmissas syllogismi differunt essentialiter.

Solutio.

Resp. distinguo minorem: sed per dispositionem medij termini syllogismi differunt essentialiter in recto, nego; differunt essentialiter in obliquo, concedo. Nam præmissæ sunt essentielles syllogismo. Secundò responderi potest, syllogismos inter se differre essentialiter per conclusionem formalem, non autem per dispositionem medij termini; nam diuersæ figuræ non differunt inter se essentialiter, quatenus sunt tertie mentis operationes, sed tantum quatenus sunt composita quædam physica, & includunt omnia, quæ dicunt tum in recto, tum in obliquo.

Neque dicas enthymema differre essentialiter à syllogismo; & tamen habere eandem conclusionem; nego enim enthymema habere eandem conclusionem formalem; vel si habeat eandem, non differt essentialiter à syllogismo secundum ea, quæ dicit in recto, sed secundum ea tantum, quæ dicit in obliquo. Et hinc clarè colligitur, nullum esse posse syllogismum purè apprehensiuum, cum tota essentia syllogismi sit iudicium illarium, sicut de enunciatione apprehensiuæ alias dictum est.

Conclusio
tertia.

Dico tertio. Syllogismus secundum ea, quæ dicit tantum essentialiter, & in recto, est vna simplex qualitas: secundum ea verò quæ dicit tum in recto, tum in obliquo, non est vna simplex qualitas, sed triplex operatio distincta.

Ratio manifesta est ex dictis; in recto enim syllogismus dicit solam conclusionem formalem; in recto autem & in obliquo dicit conclusionem, & præmissas; quod constabit adhuc clariùs ex *sect. quarta*.

SECTIO III.

Præmissæ syllogisticæ, siue artificiosa compositio syllogismi.

Principia
intrinseca
syllogismi
quænam
sint.

Certum est primò ex dictis aliis, principia formalia intrinseca syllogismi (quæ communiter vocantur artificialis forma syllogismi) esse *figuram*, & *modum*; ita ut quando syllogismus est in *figura*, & *modo*, dicatur esse artificiosè compositus, nec possit negari conclusio. Tota igitur syllogismi artificiosa compositio est ponere discursum in debita *figura*, & *modo*.

Tres figuræ.

Certum est secundò, figuras communiter numerari tres; modos autem in singulis figuris plures, ut alibi dictum est: quibus suppositis, quæ

A hoc loco repetenda non sunt, sicut neque regulæ tum generales, tum speciales syllogismorum, controuertitur primò, utrum sint tantum tres figuræ, an verò admitti debeant plures, & præsertim figura Galeni. Secundò utrum in sola prima figura dentur modi indirecti: reliqua ex Pharo petes.

Dico primò. Figuræ syllogisticæ naturales sunt tantum tres, nec plures inueniri possunt vitales.

Obserua, duobus modis posse conclusionem sequi ex præmissis. Primò naturaliter: secundò præternaturaliter. Naturaliter sequitur conclusio, quando auditis præmissis animus statim fertur ad talem conclusionem; quod accidit quando extremum, quod fuit in maiori, est prædicatum conclusionis. Præternaturaliter sequitur conclusio, quando positæ præmissis sponte sua non fertur animus ad illam eliciendam. Quod accidit quando minus vniuersale prædicatur de magis vniuersali, seu quando illud extremum quod fuit in maiori, non est prædicatum conclusionis. His positis.

B Ratio conclusionis est, quia tot dantur figuræ naturales, quot dantur dispositiones medij termini, ex quibus sequatur conclusio necessariò, & naturaliter: sed triplex tantum reperitur dispositio medij, ex qua sequatur conclusio necessariò & naturaliter, quia medius terminus non potest aliter disponi, quam ut in vna præmissa subiiciatur, in altera prædicetur, vel in vtraque prædicetur, vel in vtraque subiiciatur: ergo tres tantum sunt figuræ syllogisticæ. Quod ex illis dispositionibus mediis sequatur conclusio necessariò, probabitur *sect. quarta*, cum ostendetur quibus principiis nitatur veritas conclusionis formalis. Quod autem sequatur naturaliter, probò. Tunc conclusio sequitur naturaliter, quando illud extremum, quod fuit in maiori, est prædicatum conclusionis: sed in tribus figuris hoc contingit: ergo tres figuræ concludunt naturaliter.

C Obiicies. Isti syllogismi non spectant ad vllam ex tribus figuris. Primò: Nullum non viuens est homo: nullus lapis est viuens: ergo nullus lapis est homo. Secundò: Omne non viuens est non homo: nullus lapis est viuens: ergo nullus lapis est homo. Tertiò: Si nullus homo esset sensitiuus, nullus homo esset animal: sed omnis homo est animal: ergo omnis homo est sensitiuus.

D Resp. illos syllogismos vel non esse in forma, vel pertinere ad vnam ex tribus figuris. Nam primus quidem habet quatuor terminos, non viuens, homo, lapis, viuens. In secundo verò sunt quinque, non viuens, non homo, lapis, viuens, homo. Tertius autem est in Barbara, quia illa maior: Si nullus homo esset sensitiuus, nullus homo esset animal, implicite continet illam, Omne sensitiuum est animal, & illi æquiualeat, ut constabit ex dicendis *sect. quinta*, de syllogismo hypothetico. Atque ita hic syllogismus constat saltem æquiualeat ex tribus affirmatiuis vniuersalibus.

E Obiicies, etiam syllogismum expositorium non contineri in vlla ex figuris Aristotelicis. Verum Aristoteles loquebatur tantum de syllogismis scientificis; expositorium autem non curauit; quia de singularibus non est scientia: naturam tamen huius syllogismi exponemus *sect. quinta*. Præterea potest obici figura Galeni, quæ videtur esse distincta à tribus Aristotelicis: sed ut dissoluam.

Dico secundò. Figura Galeni, licet necessariò concludat, non est tamen naturalis, nec figura distincta à prima.

Obserua,

Tres tantum
sunt figuræ
syllogisticæ.
Conclusio
duobus
modis ex
præmissis
sequitur.

Obiectio.

Eius solutio.

Obiectio
secunda, &
eius solutio.Figura Ga-
leni non est
naturalis.